

Benedictijns vormingsprogramma 2022 in **Abdijhoeve Betlehem**

De Sint Willibrordsabdij biedt in de Abdijhoeve Bethlehem een programma aan voor meditatie, bezinning, toerusting, verdieping en studie op basis van de christelijke geloofstraditie in haar monastieke en met name benedictijnse vorm.

We baseren ons hierbij op zeer diverse uitgangspunten: mystieke teksten, Bijbelfragmenten, liturgische en monastieke praktijken, culturele vormen. Ook de werkvormen zijn divers: meditatie, voordrachten, tekstlezing, dialoog, creatieve technieken. In de Goede Week zullen we weer een Triduüm Sacrum -retraite in stilte aanbieden, voor onze oblaten en andere belangstellenden.

Programma

• 4-6 februari **Ontvankelijkheid: mystieke teksten uit de kartuizertraditie** door Peter Nissen

De kartuizers vertegenwoordigen een eigen traditie binnen de monastieke geschiedenis: zij leven als kluizenaars in een gemeenschap. In hun spiritualiteit spelen het stilzwijgen en de uiterlijke eenzaamheid een belangrijke rol, niet als doel op zichzelf, maar als middel om een innerlijke ontvankelijkheid voor de aanwezigheid van God mogelijk te maken. In de stilte worden wij aangeraakt door de Eeuwige. Tijdens dit weekeinde maken we kennis met de spiritualiteit van de kartuizers. We verdiepen ons in enkele mystieke teksten die uit de kartuizerwereld zijn voortgekomen, onder meer van Bruno van Keulen, van Guigo I en Guigo II en van Margareta van Oingt.

• 25-27 februari **Het loslaten en de uittocht** door Br. Johan te Velde

Het Bijbelse uittochtverhaal, zoals we dat in Exodus vinden, geldt als een van de basisverhalen van joodse en christelijke spiritualiteit. Het gaat om twee bewegingen: het loskomen van alles wat je onvrij houdt en je tot slaaf maakt, en het in vertrouwen op weg gaan naar het nieuwe en onbekende. Het is de doortocht van dood naar leven zoals christenen die met Pasen vieren. Wij gaan in dit weekend het verhaal lezen en onze eigen levensverhalen er naast zetten. Waar hebben wij in ons leven bevrijding ervaren? Hoe zijn wij zelf op weg naar het land dat ons belooft is?

• 14-17 april **Triduum Sacrum: door dood naar leven** door Br. Coert Biesjot

Van Witte Donderdag tot Paasmorgen maken we de vieringen van de Goede Week mee, samen met de monniken, en luisteren we naar twee bezinnende inleidingen over de liturgie van Pasen. De deelnemers zijn in stilte bij elkaar. De liturgie is het programma. Aanvang donderdag 1 april om 16.00 uur; vertrek zondagmorgen 17 april om 11.00 uur.

• 20-22 mei **Schaamte en nederigheid: deprimerende last of deugdzame kracht?** door Joost Baneke

In de Bijbel, maar ook in Regel van Benedictus neemt schaamte een belangrijke plaats in. De bekende scène in het boek Genesis waarin Adam en Eva van de verboden vrucht eten en zich vervolgens proberen te verbergen voor de blik van God, laat duidelijk zien dat schaamte onlosmakelijk verbonden is met de zondeval en met de condition humaine. Benedictus leert in zijn Regel dat voortdurende oefening in nederigheid nodig is om het doel te bereiken waarnaar monniken – en christenen in het algemeen – streven: 'terugkeren naar Hem, van Wie je door onachtzaamheid en ongehoorzaamheid bent afgedwaald'. Maar wanneer we in de Regel lezen welke methoden gebruikt moeten worden om falende monniken in het openbaar te beschamen, kunnen we ons afvragen in hoeverre zulke middelen werkelijk helpen ons in spirituele zin te ontwikkelen. Soms kan schaamte een voorbode zijn van angst en depressie. Maar schaamte kan ook nodig zijn als signaal om ons te waarschuwen voor grensoverschrijdend gedrag. In deze cursus zullen eigen ervaringen getoetst worden aan de hand van teksten uit de Bijbel, de Regel van Benedictus, en andere monastieke en psychologische literatuur.

• 17-19 juni **Br. Boelaars en Van Bingen** door Wil Derkse

In de voetsporen van Br. Henri Boelaars osb
Hildegard van Bingen als rijkgetalenteerde dochter van Sint Benedictus

Hildegard van Bingen (c 1098-1179) was een mystiek begaafde, rijkgetalenteerde en zeer geleerde vrouw. Ze liet een omvangrijk schriftelijk oeuvre na met unieke bijdragen op het gebied van de theologie, de ethiek, de kosmologie, de muziek, de beeldende kunst (de door haar ontworpen miniaturen in haar visioenenboeken), de medische wetenschap en zelfs het theater. Maar eerst en vooral was ze benedictines, eerst als jonge oblate, later als moniale, novicemeesteres en abdis van twee door haar gestichte kloosters. Ze leidde een intens en vruchtbaar kloosterleven.

Br. Henri Boelaars, vanuit Oosterhout een van de stichters en bouwers van de Sint Willibrordsabdij, hield zich meer dan een halve eeuw bezig met Hildegard, vanuit het perspectief van een beeldend kunstenaar en monnik.

In dit abdiweekend treden we enigszins in zijn voetsporen. We lezen delen uit haar kleine commentaar bij de Benedictusregel, zullen zien hoe haar eigen deugdenleer, met name die over de 'groenkracht' of viriditas aansluit bij die van Benedictus, hoe teksten die zij op muziek zette daarmee samenhangen. En hoe enkele van haar miniaturen door br. Henri werden overwogen en geduid.

• 15 - 17 juli **Contemplatie in de school van Benedictus** door Abt Henry Vesseur

Sint Benedictus wil dat zijn kloosters een 'oefenschool zijn voor de dienst van de Heer' (vgl. Proloog 45). Het enige criterium waarop een kandidaat wordt bevraagd is of hij/zij werkelijk God zoekt. Daarbij is 'ijver voor het werk Gods' een belangrijke indicatie. Monniken heten een contemplatief leven te leiden. Maar wat is dat? Contemplatie betekent niet dat we inactief zouden worden. Is er voor gelovigen buiten het klooster lering te trekken uit de eeuwenoude ervaring van Benedictus van Nursia?

• 29-31 Juli **Bidden met de kerkvaders** door Peter Nissen

Het vroege christendom kan ook voor ons een leerschool voor het gebed zijn. Hoe hebben de christenen in de eerste eeuwen gebeden? En hoe dachten zij over het gebed? Tijdens dit weekeinde lezen en bespreken we enkele gebeden van grote schrijvers uit de eerste eeuwen van de kerk. Herkennen wij ons in die wijze van bidden? Ook maken we kennis met enkele beschouwingen van kerkvaders, onder meer van Origenes en Cyprianus van Carthago, over het gebed: wat is bidden, welke vormen zijn er, welke rol speelt het in ons geloof?

• 26-28 augustus **Vertrouwen: bron van hoop?** door Joost Baneke

Monastieke psychologie IV

De Franse schrijver Péguy heeft een prachtig gedicht geschreven over 'het kleine zusje Hoop' (Espérance). 'Het geloof [la foi] waar ik het meest van houd, aldus God, dat is de Hoop'. Hoop is dus volgens Péguy een vorm van geloof. Niet geloof als een geloofsbelijdenis of als een dogma, maar als een vorm van vertrouwen, is wat Péguy waarschijnlijk bedoelt. In de Bijbel en in het bijzonder de Psalmen vinden we voortdurend teksten die gaan over hoop en vertrouwen, en dus ook over hun tegendelen: wanhoop en wantrouwen. Is hoop een medicijn tegen wanhoop, angst, depressie? Kun je hoop leren? Vragen die niet alleen voor 'gelovigen', maar voor alle mensen relevant zijn. Zoals dat ook in de andere onderdelen van de cursussen Monastieke Psychologie gebeurt, zullen eigen ervaringen afgewisseld worden met teksten uit de Bijbel, en uit monastieke en psychologische literatuur.

• 9-11 september **De Gulden Brief** door Br. Johan te Velde

Willem van Saint-Thierry (1075-1148) was een benedictijner monnik die later toetrad tot de pas gestichte orde van Citeaux. Hij wordt wel de eerste mysticus van de Lage Landen genoemd. In zijn tijd deed men de ontdekking dat God niet alleen in de liturgie en de geloofsleer te ontmoeten is, maar dat ieder mens God persoonlijk ervaren kan. Niet het verstand, maar de liefde is de manier om God te leren kennen. Willem had een bijzondere aandacht voor de werking van de Heilige Geest waardoor de mens de Heilige Drie-eenheid als het ware binnentreedt. Op verzoek schreef Willem voor een gemeenschap van kartuizers de 'Brief aan de broeders van de Berg Gods', ook wel 'De gulden brief' genoemd. Hieruit zullen we een aantal hoofdstukken samen lezen en bespreken

Programma

• 7-9 oktober Je innerlijke klooster

door Wil Derkse

Een verkenning van je innerlijke klooster

Gezamenlijke lectuur van De innerlijke ruimte van Maria de Groot.

Maria de Groot, protestants theologe en vruchtbaar dichteres, schreef ook een prachtige gids die aan de hand van een rondgang door een 'innerlijk klooster', met een herkenbare kloosterplattegrond: kloosterpoort, kloostergang, kapel, scriptorium, cel, enzovoort. Bij wijze van lectio divina (persoonlijk en als groep) wandelen we door de innerlijke ruimte die zij opent, ook in onszelf. Mooi dat dat samen kan gaan met de wandeling naar en in het werkelijke klooster van de Sint Willibrordsabdij.

• 4-6 november Sterven zonder vrees?

door Joost Baneke

Een oude monnik lag op sterven. Zijn broeders huilden en deden hem al zijn doodskleed aan. Toen opende de stervende zijn ogen en begon te lachen. Vervolgens lachte hij opnieuw, en tenslotte nog een derde keer. Zijn broeders vroegen hem waarom hij lachte, terwijl zij moesten huilen. Daarop antwoordde hij dat hij het eerst lachte omdat zij bang waren voor de dood, de tweede keer omdat zij nog niet klaar waren om te sterven, en de derde keer omdat hij nu uit ging rusten van een zwaar leven. Toen stierf hij.

Zijn wij in de 22e eeuw angstiger voor de dood dan de woestijnvaders? Of zijn wij meestal net zoals de broeders van die oude monnik? In de afgelopen jaren is gebruik van medicatie om het stervensproces te bekorten toegenomen, ook bij christenen. Geloven wij nog in de dood als een nieuwe geboorte? Geloven wij nog in lijden en pijn als middelen om ons geestelijk te zuiveren? Welke lessen kunnen wij leren uit de geschiedenis van de monniken? Opnieuw zal worden geput uit eigen ervaringen, de Bijbel, en uit monastieke en psychologische literatuur.

• 9-11 December Psalm 19: adem van de geest

door Wil Derkse

Een weekend rond Psalm 19 – de werkelijkheid en het mensenhart doorademd door de Heilige Geest.

De filosoof Immanuel Kant schreef eens wat hem met de diepste eerbied vervulde: Gods Schepping boven hem – en het besef van morele kwaliteit dat God in zijn innerlijk had gelegd.

Deze tweedeling kende hij beslist ook uit Psalm 19. De eerste acht verzen ervan zijn een lofzang op de heerlijkheid van de Schepping: 'De hemelen vertellen Gods eer, en het uitspansel verkondigt het werk van zijn handen' (Ps 19,1). Het tweede gedeelte is een lofzang op Gods wet in ons hart: 'De wet des Heren is volmaakt, zij verkwikt de ziel' (Ps 19,9).

In dit weekend rond Psalm 19 lezen we deze in dialoog met andere poëtische teksten van Gerard Manley Hopkins SJ, Ida Gerhardt en Marjoleine de Vos. We zullen overwegen dat beide domeinen – de natuurlijke werkelijkheid en het innerlijke besef – wijsgerig en theologisch geduid kunnen worden als verbonden met Gods Geest. Ze zijn beide in een diepe zin 'geestig'.

Praktische informatie

Alle kamers met eigen douche en toilet. De maaltijden zijn vegetarisch, het is voor ons niet mogelijk het menu op andere diëten, allergieën of intoleranties af te stemmen.

Aanvang op vrijdag om 16.00 uur

Vertrek op zondag om 14.00 uur.

Kosten: € 190,00 per persoon (all in)

Voor inschrijven of meer informatie: reserveringen-abdijhoeve@willibrordsabdij.nl

Deelname

U meldt zich aan voor deelname door een e-mail te sturen met vermelding van uw naam, woonplaats, een telefoonnummer dat in geval van een calamiteit gebeld kan worden en de datum(s) van de abdijsessie waaraan u deel wilt nemen.

Is er plaats voor u beschikbaar dan krijgt u de bevestiging van uw deelname toegestuurd. Is er geen plaats beschikbaar dan wordt u bericht dat uw gegevens, kosteloos, in de reservelijst van de gevraagde sessie zijn opgenomen. Als er plaats voor u beschikbaar komt dan wordt u daarvan bericht in afwachting van uw reactie. Circa vier weken voor aanvang van het abdijsessie wordt de deelnemers de uitnodiging toegestuurd.

Uw bijdrage bij deelname

Direct na de bevestiging van uw deelname betaalt u de borgsom van € 50,00 per deelname. Bij feitelijke deelname wordt uw borgsom onderdeel van uw totale bijdrage. Uiterlijk zes weken vóór aanvang van de sessie moet uw bijdrage (het totaalbedrag minus de borgsom) volledig op de bankrekening van de Abdijhoeve zijn bijgeschreven. Het rekeningnummer is NL58 RABO 0384 3502 59 t.n.v. Abdijhoeve Betlehem te Doetinchem o.v.v. uw naam, woonplaats en de datum(s) van de betreffende sessie. Wenst u een factuur dan worden aanvullend € 20,00 administratiekosten per factuur in rekening gebracht. Facturen worden eerst na afloop van de sessie toegestuurd.

Annuleren

U annuleert uw deelname door een e-mail naar het secretariaat te sturen. In uw annulering staan de datum(s) van de sessie(s) waarvoor u uw deelname wilt annuleren. Er wordt u een bevestiging van uw annulering toegestuurd. Bij annulering tot zes weken vóór aanvang van de sessie ontvangt u uw bijdrage, verminderd met € 20,00 administratiekosten, terug. Bij annulering, vanaf zes weken vóór tot aan de aanvang van de sessie vervalt uw bijdrage aan de Abdijhoeve, tenzij de als gevolg van uw annulering beschikbaar gekomen plaats door iemand uit de reservelijst in gebruik wordt genomen. Wordt de betreffende plaats in gebruik genomen dan ontvangt u de totaal van u ontvangen bijdrage, verminderd met € 20,00 administratiekosten, terug.

De Abdijhoeve Betlehem is niet aansprakelijk voor schade aan personen en/of eigendommen, evenmin is zij aansprakelijk voor diefstal of vermissing van persoonlijke goederen.

We willen onze gasten en onszelf beschermen tegen het Coronavirus en houden ons daarom aan de maatregelen van de overheid.

Sint-Willibrordsabdij
Oktober 2021